

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ

для самостійної роботи студентів та проведення практичних занять
з навчальної дисципліни

«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

(для студентів спеціальності 051 – Економіка освітнього рівня «магістр»)

**Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2018**

Методичні рекомендації та завдання для самостійної роботи студентів та проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» (для студентів спеціальності 051 – Економіка освітнього рівня «магістр») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Т. А. Пушкар. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 37 с.

Укладач канд. екон. наук, доц. Т. А. Пушкар

Рецензенти:

В. Б. Родченко, доктор. економічних наук, професор кафедри економіки та менеджменту Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна;

Г. І. Базецька, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств міського господарства Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 28.08.2018.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	5
1.1 Методичні настанови із самостійного опрацювання тем.....	5
1.2 Тестові завдання для самоконтролю за змістовими модулями.....	11
2 ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	15
3 ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯ.....	30
4 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	31
5 ВІДПОВІДІ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	34
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	34
ДОДАТОК А.....	35
ДОДАТОК Б.....	37

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» є надання студентам знання з методології наукових досліджень, створення і розвинення практичних вмінь і навичок розв'язання реальних завдань наукового дослідження, їх організації, планування і виконання.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» є теоретична підготовка з питань сутності категорій і понять методології наукових досліджень, організації наукової роботи, застосування теоретичних та емпіричних методів, змісту та структури процесу наукового пізнання; оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практичну діяльність.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- знати основні теоретичні поняття курсу, що дозволяють зрозуміти сутність процесу наукового дослідження;
- логіку наукового дослідження;
- методи наукових досліджень, особливості їх застосування в економічних дослідженнях;
- методологію написання наукових повідомлень;
- вимоги до оформлення результатів наукових досліджень.

вміти:

- використовувати методологію та інструментарій управління: інноваціями, ризиками, проектами, змінами, якістю;
- використовувати сучасні методи наукового пізнання і здійснювати наукові дослідження в діяльності економіки підприємства;
- представляти та презентувати для широкого загалу економічні результати діяльності підприємства.

мати компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні;
- здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність);
- здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових систем;
- здатність фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання;
- здатність виявляти наукову сутність проблем у професійній сфері, знаходити адекватні шляхи щодо їх розв'язання;
- здатність вести дослідницьку діяльність, включаючи аналіз проблем, постановку цілей і завдань, вибір способу й методів дослідження, а також оцінку його якості.

Самостійна робота (СР) студентів є однією з форм організації освітнього процесу у закладі вищої освіти. СР виступає основним засобом засвоєння навчального матеріалу в позааудиторний час.

Мета СР – підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців, здатних до креативного мислення, вільного орієнтування в інформаційному просторі та прийняття важливих самостійних рішень у нестандартних професійних ситуаціях через професійні компетентності.

Основне завдання СР – засвоєння в повному обсязі освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної діяльності на рівні міжнародних стандартів якості освіти.

Зміст СР з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» визначається робочою програмою навчальної дисципліни і включає наступні види роботи:

- підготовку до усіх видів аудиторних занять;
- вивчення окремих тем або питань змістового модуля, які у робочій програмі навчальної дисципліни винесені для самостійного опрацювання;
- опрацювання лекційного матеріалу, який було прослухано під час аудиторних занять;
- виконання відповідних завдань з навчальних дисциплін за темами (окремими питаннями теми);
- опрацювання та підготовка оглядів статей, які опубліковані у фахових виданнях;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації в т.ч. в мережі Інтернет;
- виконання індивідуальних завдань (контрольної роботи);
- опрацювання завдань дистанційного курсу навчання;
- виконання завдань для самоконтролю знань;
- участь у студентських наукових семінарах, конференціях, наукових дослідженнях кафедр.

1 САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

1.1 Методичні настанови із самостійного опрацювання тем

Змістовий модуль 1 Ознаки, структура і засоби здобуття наукового знання

Тема 1 Наука як предмет пізнання дійсності і сфера діяльності людини

Мета вивчення теми – отримання знань із становлення науки як світогляду, розвитку наукового знання, місця і значення наукознавства в системі знань, актуальність вивчення дисципліни для підготовки майбутніх фахівців освітнього рівня «магістр».

Ключові поняття: знання, творчість і наукова діяльність. Наукова діяльність. Сутність науки. Наукознавство в системі знань. Функції науки. Етапи розвитку науки. Класифікація наук.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте місце науки у системі пізнання світу людиною.
2. Визначте предмет і об'єкт науки.
2. Визначте основні принципи наукового пізнання.
3. Охарактеризуйте історичні аспекти розвитку науки.
4. Назвіть основні функції науки.
5. Визначте сутність наукознавства як науки про науку.
6. Яку функцію виконує класифікація наук у наукознавстві.
7. Охарактеризуйте історичні аспекти класифікації наук.
8. Назвіть мету класифікації наук.
9. Назвіть класифікацію наук відповідно до об'єкта дослідження.
10. Назвіть класифікацію наук в залежності від цільового призначення.
11. Назвіть класифікацію наук відповідно до Національної класифікації наук України.
12. Охарактеризуйте класифікацію економічних наук.

Тема 2 Методологія дослідницької роботи

Мета вивчення теми – отримання системних знань із понятійно-категорійного апарату методології наукового дослідження; видів та типів наукового знання.

Ключові поняття: поняття про методологію наукової роботи. Рівня наукового пізнання. Наукова теорія. Наукова ідея. Принцип. Факти. Категорія. Поняття. Емпіричне та теоретичне наукове знання.

Питання для самоконтролю

1. Визначте сутність методології науки.
2. Охарактеризуйте теоретичний рівень пізнання в методології наукових досліджень.
3. Охарактеризуйте емпіричний рівень пізнання в методології наукових досліджень.
4. Визначте роль фактів у науковому дослідженні.
5. Визначте структуру і функції наукової теорії.
6. Визначте поняття концепта, концепції, проблеми в науці.
7. Охарактеризуйте поняття ідеї в науці.
8. Визначте сутність і специфіку гіпотези.
9. Охарактеризуйте поняття закону в науці.
10. Охарактеризуйте сутність поняття, категорії, аксіоми, постулату.

Тема 3 Принципи організації наукової праці

Мета вивчення теми – отримання знань про види наукової праці; поняття «творчості» та «творчого підходу»; визначення місця і ролі науковця у розвитку наукового знання.

Ключові поняття: види наукових досліджень. Фундаментальні наукові дослідження. Прикладні наукові дослідження. Функції наукових досліджень. Критерії наукового дослідження. Креативність. Оригінальність. Поняття «новизни» та «новітності». Наукова творчість. Інтелектуальна праця. Творчий підхід. Стадії наукових досліджень. Психологія наукової праці. Роль науковця у розвитку науки. Етичні імперативи вченого.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні види наукових досліджень.
2. Охарактеризуйте особливості фундаментальних наукових досліджень.
3. Охарактеризуйте особливості прикладних наукових досліджень.
4. Визначте основні критерії наукового дослідження.
5. Назвіть основні функції наукових досліджень.
6. Визначте поняття «новизни» та «новітності». Порівняйте їх.
7. Охарактеризуйте стадії наукових досліджень.
8. Визначте основні якості сучасного науковця.
9. Назвіть етичні підходи до розв'язання наукових питань.

Тема 4 Загальні методи наукового дослідження

Мета вивчення теми – отримання знань про загальнонаукові методи наукового дослідження та особливості їх застосування при проведенні досліджень в сфері економіки.

Ключові поняття: поняття методології та методів наукового дослідження. Методика наукового дослідження. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні. Загальнонаукові методи дослідження: дедукція, індукція, аналіз, синтез, абстрагування, формалізація, логічний, гіпотетичний, історичний, аксіоматичний, моделювання, системний підхід.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте класифікацію методів наукового дослідження.
2. Порівняйте зміст понять «метод», «методика», «методологія».
3. Охарактеризуйте особливості теоретичних методів дослідження.
4. Назвіть основні методи теоретичного пізнання.
5. Назвіть основні методи емпіричного наукового дослідження.
6. Визначте роль спостереження і експерименту в науковому дослідженні.
7. Охарактеризуйте такі методи теоретичного пізнання як абстрагування, ідеалізація, формалізація.
8. Охарактеризуйте системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження.
9. Охарактеризуйте такі загальнологічні методи наукового дослідження як індукція і дедукція, аналіз і синтез, узагальнення, аналогія, моделювання.

Тема 5 Спеціальні методи наукового дослідження

Мета вивчення теми – отримання знань про спеціальні методи наукового дослідження та особливості їх застосування при проведенні досліджень в сфері економіки.

Ключові поняття: методи дослідження економічних процесів та явищ. Економіко-математичне моделювання. Балансові моделі. Методи оптимізації. Статистичні методи. Методи економічного аналізу. Фінансовий аналіз. Таксономічні методи. Кластерний аналіз. Графічні методи в економіці.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте особливості спеціальних методів дослідження.
2. Визначте особливості застосування методу збору та узагальнення фактичної інформації.
3. Визначте сферу застосування графічних методів в економічних дослідженнях.
4. Охарактеризуйте особливості застосування таких методів як економічний аналіз, фінансовий аналіз, методи економічного прогнозування, економічного моделювання.
5. Визначте сутність програмно-цільового методу.
6. Назвіть основні евристичні методи, що застосовуються у економічних дослідженнях.
7. Охарактеризуйте особливості застосування таксономічних методів.
8. Визначте сутність і зміст методів кластерного аналізу. Назвіть основні види кластерного аналізу.

Тема 6 Організація наукової діяльності в Україні

Мета вивчення теми – отримання знань про організацію наукової діяльності в Україні, Національну класифікацію наук, принципи та основні інструменти державного регулювання наукової діяльності.

Ключові поняття: наукова діяльність. Національна класифікація наук. Принципи державної політики України з наукової та науково-технічної діяльності. Загальні цілі й завдання науки на сучасному етапі розвитку держави. Пріоритетні напрями прикладних наукових досліджень в Україні. Державне регулювання наукової діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте сутність наукової діяльності.
2. Назвіть суб'єкти наукової діяльності в Україні.
3. Визначте класифікацію наук відповідно до Національної класифікації наук.
4. Назвіть основні принципи державної політики України у сфері наукової діяльності.
5. Назвіть основні нормативні акти України, що визначають принципи, функції, види наукової та науково-технічної діяльності в Україні.

6. Охарактеризуйте функції основних суб'єктів регулювання наукової та науково-технічної діяльності в Україні.

7. Охарактеризуйте загальні цілі і завдання наукових досліджень з економіки на сучасному етапі розвитку національної економіки.

8. Охарактеризуйте основні пріоритетні напрямки прикладних досліджень в Україні.

9. Назвіть основні інструменти регулювання і захисту авторського права.

Змістовий модуль 2 Мета наукового пізнання і засоби її досягнення

Тема 7 Основні етапи наукового дослідження

Мета вивчення теми – отримання знань про технологію та організацію наукової роботи, логіку та структуру наукового дослідження, визначення мети і завдання, а також складання плану проведення наукових досліджень.

Ключові поняття: технологія наукового дослідження. Логіка наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.

Програми і плани наукових досліджень. Етапи роботи, календарний план роботи, попередні та остаточний план роботи. План-проспект наукового дослідження.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте логічну послідовність процесу наукового дослідження.

2. Назвіть основні етапи наукового дослідження.

3. Охарактеризуйте основні стадії наукового дослідження.

4. Охарактеризуйте вимоги до формулювання теми наукового дослідження.

5. Визначте взаємозв'язок теми, мети та завдань наукового дослідження.

6. Визначте сутність та зміст об'єкту та предмету наукового дослідження. Охарактеризуйте їх взаємозв'язок.

7. Назвіть основні види планування, які використовуються у наукових дослідженнях.

8. Назвіть основні структурні елементи календарного плану наукового дослідження. Особливості попереднього та остаточного плану.

Тема 8 Інформаційне забезпечення наукової роботи

Мета вивчення теми – отримання знань з пошуку інформації при проведенні наукового дослідження, існуючі наукометричні бази та можливості пошуку, що вони надають, класифікацію періодичних наукових видань, а також етику і правила цитування і посилання на інформаційні джерела.

Ключові поняття: інформація. Інформаційний пошук. Інформаційні джерела. Первинна інформація. Вторинна інформація. Характеристика масиву інформаційних матеріалів. Електронний пошук наукової інформації.

Наукометричні наукові бази та робота з ними. Вимоги до цитування та посилання.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте види інформації, що використовується в наукових дослідженнях.
2. Визначте особливості інформаційного пошуку при проведенні наукових досліджень.
3. Охарактеризуйте особливості первинної та вторинної інформації.
4. Назвіть основні наукометричні бази.
5. Визначте, які можливості до пошуку інформації, надають існуючі наукометричні бази.
6. Назвіть основні вимоги до цитування і посилання на джерела інформації.

Тема 9 Система й організація наукового дослідження

Мета вивчення теми – отримати знання про види і форми науково-дослідницької роботи студентів, планування і контроль наукової роботи студентів на кафедрі, а також підготовки магістерської роботи як частини наукової роботи.

Ключові поняття: завдання наукових досліджень у підготовці економістів, управлінців і наукових кадрів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів і аспірантів. Планування і контроль науково-дослідної роботи студентів і аспірантів.

Питання для самоконтролю

1. Визначте місце науково-дослідної роботи студентів у системі професійної підготовки майбутніх фахівців.
2. Назвіть основні види і форми студентських науково-дослідних робіт.
3. Охарактеризуйте особливості виконання кваліфікаційних магістерських робіт.
4. Назвіть основні вимоги до кваліфікаційних магістерських робіт.
5. Назвіть основні етапи виконання студентських науково-дослідницьких робіт.
6. Визначте види контролю за науково-дослідницькою роботою студентів.

Тема 10 Форми відображення результатів наукових досліджень

Мета вивчення теми – отримати знання про оприлюднення і представлення результатів наукових досліджень, класифікацію і види наукових видань в Україні, вимоги до їх змісту та оформлення.

Ключові поняття: особливості наукової роботи. Навчальні наукові роботи: курсова робота і курсовий проект. Дипломна робота. Дисертаційна робота як вид наукового твору. Монографія.

Сутність наукового видання. Публікація. Функції наукових публікацій. Класифікація наукових видань. Види наукових видань. Основні вимоги до наукових видань.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні ознаки наукової публікації.
2. Охарактеризуйте зміст і завдання навчальних наукових робіт.
3. Назвіть особливості монографії як наукового твору.
4. Назвіть основні вимоги і ознаки дисертаційного дослідження.
5. Охарактеризуйте особливості підготовки та змісту доповіді.
6. Охарактеризуйте особливості написання тез доповідей.
7. Охарактеризуйте класифікацію наукових видань в Україні.
8. Назвіть основні вимоги до наукових видань.
9. Охарактеризуйте структуру і основні вимоги до наукових публікацій.

1.2 Тестові завдання для самоконтролю за змістовими модулями

Змістовий модуль 1 Ознаки, структура і засоби здобуття наукового знання

1. Система знань, об'єктивних законів природи, суспільства, мислення, що виражається у точних категоріях і має певну структуру:

А. наука;

Б. теорія;

В. наукове дослідження

2. Форма достовірного наукового знання про дійсність, що являє собою систему понять, тверджень, доказів, дає цілісне уявлення про закономірності та зв'язки у природі і в суспільстві:

А. наука.

Б. теорія;

В. гіпотеза.

3. Знання про об'єкти або явища, вірність яких доведена:

А. факти;

Б. постулати;

В. аксіома.

4. Твердження, що приймаються науковою теорією як істинні, хоча вірність їх не доведена:

А. факти;

Б. постулати;

В. принципи.

5. Вихідні положення будь-якої теорії, вчення, науки або світогляду; початкова форма систематизації знань:

А. принципи;

Б. факти;

В. аксіома.

6. Протиріччя в пізнанні, що характеризується невідповідністю між новими фактами й даними і старими способами їхнього пояснення:

- А. факти;
- Б. гіпотеза;
- В. проблема.

7. Можливе судження про закономірні (причинні) зв'язки явищ, яке треба довести:

- А. аксіома;
- Б. проблема;
- В. гіпотеза.

8. Певний спосіб розуміння, трактування явищ, основна керівна точка зору, ідея для їх висвітлення.

- А. концепція;
- Б. гіпотеза;

В. теорія.

9. Сукупність принципів, засобів, методів і форм організації та проведення наукового пізнання поставленої проблеми:

- А. методи;
- Б. методологія;
- В. теорія.

10. Процес встановлення подібностей або відмінностей предметів та явищ дійсності, а також знаходження загального притаманного двом або кільком об'єктам:

- А. спостереження;
- Б. порівняння;
- В. вимірювання.

11. Метод пізнання, який дає змогу поділяти предмети дослідження на складові частини.

- А. синтез;
- Б. аналіз;
- В. абстрагування.

12. Метод наукового пізнання, що полягає в уявному виділенні конкретних ознак та властивостей об'єкта, явища або процесу.

- А. синтез;
- Б. формалізація;
- В. абстрагування

13. Логічний процес, який дає змогу встановити істинність судження.

- А. гіпотеза;
- Б. факти;
- В. доказ.

14. Сфера діяльності суб'єкта або сукупність зв'язків, відносин, якостей досліджуваного явища чи процесу, або загальна сфера пошуку у вирішенні поставленої проблеми.

- А. об'єкт;
- Б. предмет;
- В. суб'єкт.

15. Поняття, що виражає ставлення до результатів наукового дослідження.

- А. наукова новизна;
- Б. предмет дослідження;
- В. тема дослідження.

Змістовий модуль 2 Мета наукового пізнання і засоби її досягнення

1. Вибір напрямку й способу ведення наукових досліджень, що забезпечують досягнення поставленої мети.

- А. тактика дослідження;
- Б. план дослідження;
- В. тактика дослідження.

2. Коротке письмове викладення наукової теми, проблеми, питання, складене на підставі проведеного дослідження, огляду одного або кількох літературних джерел.

- А. науковий реферат;
- Б. наукова стаття;
- В. анотація.

3. Короткий зміст статті, який зосереджено в декількох реченнях.

- А. анотація;
- Б. реферат;
- В. висновки.

4. До наукових видань категорії А в Україні віднесено, фахові видання, що...

А. включено до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Scanse.

Б. включено до переліку фахових електронних наукових видань;

В. включено до інших міжнародних наукометричних баз, окрім Scopus або Web of Scanse.

5. До наукових видань категорії Б в Україні віднесено, фахові видання, що...

А. включено до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Scanse.

Б. включено до переліку фахових електронних наукових видань;

В. включено до інших міжнародних наукометричних баз, окрім Scopus або Web of Scanse.

6. Частина наукової проблеми, яка в свою чергу може охоплювати одне або декілька дослідницьких питань.

- А. наукова тема;
- Б. наукова новизна;
- В. мета дослідження.

7. Усвідомлений образ очікуваного результату, на досягнення якого спрямована діяльність науковця.

- А. наукова тема;
- Б. наукова новизна;
- В. мета дослідження.

8. Інформація, яка є безпосереднім результатом експериментальних даних та вивчення практичного досвіду роботи

- А. вторинна інформація;
- Б. первинна інформація;
- В. факти.

9. Інформація, яка є результатом аналітико-синтетичної переробки інформації, що була отримана раніше.

- А. вторинна інформація;
- Б. первинна інформація;
- В. факти.

10. Передача результатів дослідження споживачеві наукової продукції в зручній для нього формі.

- А. апробація;
- Б. впровадження;
- В. публікація.

11. Доведення інформації до громадськості за допомогою преси, радіомовлення, телебачення, розміщення в різних виданнях; текст, надрукований у будь-якому виданні.

- А. наукова публікація;
- Б. впровадження;
- В. науковий текст.

12. Науково-книжкове видання повного дослідження однієї проблеми або теми, що належить одному або кільком авторам.

- А. монографія;
- Б. тези доповідей;
- В. наукова доповідь.

13. Опублікований на початку наукової конференції матеріали попереднього характеру, що містять виклад основних аспектів наукової доповіді.

- А. монографія;
- Б. тези доповідей;
- В. наукова доповідь.

14. Публічно виголошене повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми (теми, питання).

- А. монографія;
- Б. тези доповідей;
- В. наукова доповідь.

15. До наукових видань категорії А в Україні віднесено, фахові видання, що...

- А. включено до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Scanse.
- Б. включено до переліку фахових електронних наукових видань;
- В. включено до фахових джерел, а також ті видання, що раніше виключено із наукометричних баз.

2 ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Завдання 1.1

Для визначених нижче тем здійсніть постановку наукової проблеми, сформулюйте наукову гіпотезу.

Теми досліджень.

1. Механізм запобігання заборгованості в житлово-комунальній галузі.
2. Формування резервів оновлення житлового фонду.
3. Розвиток державно-приватного партнерства в житлово-комунальній галузі.
4. Удосконалення механізму взаємодії «виробник комунальних послуг – споживач».
5. Удосконалення механізму функціонування об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.
6. Державне регулювання житлово-комунальної сфери.
7. Удосконалення механізму ціноутворення на підприємствах ЖКГ.
8. Механізм утримання нерухомості житлово-комунальної сфери.
9. Економічні засади ціноутворення на підприємствах ЖКГ.
10. Організаційні засади ціноутворення на підприємствах ЖКГ.
11. Економічно-організаційний механізм створення резервних фондів утримання житлового фонду.
12. Управління витратами на підприємствах ЖКГ.
13. Планування на підприємствах ЖКГ.
14. Економічний механізм підвищення ефективності управління на підприємствах ЖКГ.
15. Кадрова політика на підприємствах ЖКГ.

Завдання 1.2

Для тем дослідження, які зазначені у завданні 1.1 визначити перелік загальнонаукових методів, які можуть бути застосовані в процесі дослідження.

Завдання 1.3

Для тем дослідження, які зазначені у завданні 1.1 визначити перелік спеціальних методів, які можуть бути застосовані в процесі дослідження.

Завдання 1.4

Визначте правильні відповіді і поєднайте їх.

Наука	Система узагальненого достовірного знання про той чи інший процес або явище дійсності, яка описує, пояснює та передбачає функціонування певної сукупності об'єктів, що їх складають.
Наукове дослідження	Теоретична систематизація об'єктивних знань про дійсність; одна із форм суспільної свідомості.
Формалізація	Інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань.
Наукова діяльність	Процес вивчення певного об'єкта (предмета, явища) з метою визначення закономірностей його виникнення, розвитку і створення в інтересах раціонального використання у практичній діяльності.
Гіпотеза	Цілісна система знань, комплекс поглядів, уявлень, ідей, спрямованих на тлумачення і пояснення будь-якого явища.
Теорія	Вчення про систему методів наукового пізнання та перетворення реальної дійсності.
Експеримент	Спеціально організоване, цілеспрямоване й системне сприйняття предметів і явищ у звичних (природних) умовах їх буття, що спираються на дані органів чуття.
Парадигма	Наукове припущення щодо пояснення явища дійсності, яке потрібно довести на практиці та обґрунтувати теоретично.
Закон	Відображення змісту знання у знаково-символічному вигляді, метод переведення результатів пізнання в точні положення твердження за допомогою засобів математики і математичної логіки.
Методологія	Спосіб пізнання та практичного перетворення реальної дійсності, система прийомів та принципів, що регулюють практичну та пізнавальну діяльність.
Спостереження	Дослідження явищ і процесів у контрольованих або штучних умовах.

Завдання 1.5

Розподіліть методи на загальнонаукові (універсальні) та спеціальні методи досліджень в економіці:

1. дедукція; формалізація; ідеалізація; системного аналізу; синтез; SWOT-аналіз; PEST – аналіз; таксономічний;	моделювання; економічне прогнозування; аналогія; аналіз; абстрагування; експеримент; спостереження; кореляційний аналіз; статистичний.	аксіоматичний; економічного аналізу; узагальнення; програмно-цільовий; метод «Дельфі»; порівняння; історичний; фінансовий аналіз; графічний; картографічний
--	---	--

Змістовий модуль 2

Завдання 2.1

1. Ознайомившись з тезами доповідей, визначте предмет, об'єкт, мету завдання. Виділіть основні елементи наукової роботи.

2. Виправіть списки літератури до кожних тез відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.

3. Оформіть літературу до кожних тез відповідно до ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Серьогіна Д. О., канд. екон. наук
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова

Підвищення рівня соціально-економічного розвитку будь-якого міста багато в чому залежить від використання його потенціалу, в цих умовах підвищення рівня економічного розвитку підприємств міського господарства як складної системи, за рахунок застосування комплексу операційних технологій регулювання розвитку міст набуває ще більшої актуальності.

Історично окремі підсистеми в місті, такі як міська адміністрація, транспорт, охорона здоров'я, освіта, торгівля і багато інших намагаються

самостійно вирішувати локальні проблеми. Однак, виходячи з того, що неможливо оптимізувати по локальних підсистемах всю систему нелінійної природи, слід враховувати безліч факторів.

Глобальні процеси - демографічні, використання ресурсів, забруднення навколишнього середовища - суть прояви загальності нелінійних закономірностей. Урбанізована територія, національний уряд, економічні процеси і міжнародна торгівля є складними системами і цілком характеризуються нелійними процесами.

На Заході такий науково-практичний напрямок як логістика міської та комунальної сфери розвивається вже давно і відомий під назвою City logistics. Задачу обліку безлічі чинників можливо вирішити за умови принципів City logistics, виходячи з того, що логістичний підхід здатний скоординувати численні ланцюжки діяльності, мінімізувати витрати.

Анісімов А. Н. виділяє організацію роботи транспорту як основний містоутворюючий аспект і вважає очевидним той факт, що логістика тісно пов'язана зі структурою міста: транспортними мережами, зонами, вузлами, а також з екологією [1]. З практичної точки зору заслуговує увагу аналіз досвіду застосування логістичних принципів для організації управління міськими територіями у Фінляндії і Швеції та оцінка можливостей перейняття досвіду для України, Смирнова І. [4]. Жемалдінов Ф. досліджуючи потоки матеріалів, транспортних засобів, людей, енергії, фінансів, інформації в рамках міського господарства та його інфраструктури приходять до висновку про нерівномірність їх розподілу по територіях міст і необхідності застосування логістичних інструментів для вирішення зазначених проблем [3]. Васильєв А.А. у своїй роботі виділяє головну відмінність від існуючих постачальницько-виробничо-розподільчих систем логістичного підходу, у дослідженнях автора зазначено, що новизна такого підходу пояснюється інтеграцією різних сфер діяльності задля досягнення економічно-обґрунтованих результатів при мінімізації витрат наявних ресурсів завдяки оптимальному наскрізному управлінню інформаційними та матеріальними потоками [2].

Досліджуючи роботи зарубіжних і вітчизняних авторів, присвячених впровадженню логістичних технологій на підприємствах міського господарства, можна прийти до висновку про те, що чим більш комплексним буде підхід до вирішення проблеми ефективності розвитку підприємств міського господарства, тим ефективніше буде взаємодія окремих міських структур. Для вирішення поставленого завдання доцільно використовувати принципи City logistics, що дозволить оптимізувати наявні потоки в міському господарстві та на усіх стадіях матеріального потоку економити матеріальні ресурси. Новизна запропонованого підходу до управління розвитком підприємств полягає в інтеграції усіх сфер діяльності з метою підвищення рівня економічного розвитку враховуючи витрати наявних ресурсів і часу завдяки оптимальності управління потоками інформації та матеріалів.

Впровадження логістичних технологій на підприємствах міського господарства з метою підвищення показників економічного розвитку з мінімальними витратами матеріальних ресурсів і часу шляхом наскрізного управління рухом товарів і потоків інформації враховує інтеграцію різних областей діяльності, що відноситься до нього. Об'єктом вивчення в логістиці є система управління, для якої об'єктом управління служить рух ресурсів - у просторі й у часі, а значить, в якості об'єкта управління в логістиці розглядаються розподільні мережі і процеси, що в них відбуваються. Логістика здатна оптимізувати управлінські рішення, потоки матеріалів, транспорту, людського та інтелектуального капіталу, енергетичних ресурсів, фінансових та інформаційних потоків, в рамках підсистем міста та його інфраструктури.

Загальні принципи, цілі та завдання місцевого самоврядування обумовлені необхідністю підвищення якості життя населення, при цьому сучасним може вважатися лише те суспільство, яке налаштоване на зміни на краще, на неухильне підвищення якості життя. Сучасні українські міста мають величезні труднощі з вирішенням проблем життєзабезпечення своїх мешканців, а логістика – в змозі стати інструментом, який може бути використаний для поліпшення роботи підприємств міського господарства, побудови логістичних моделей взаємодії всіх підсистем міського комплексу, а також формування єдиного логістичного простору, що дозволить знаходити ефективні рішення проблем життєзабезпечення міського населення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Анисимов А. Н. К вопросу об определении понятия «Логистика города» [Электронный ресурс] / А. Н. Анисимов. – Режим доступа : <http://aldebaran.usaaa.ru>.
2. Васильев А. А. Муниципальное управление / А. А. Васильев. – Н. Новгород : О. В. Гладкова, 2000. – 160 с.
3. Жемалдинов Ф. Ситилогистика: концепции, критерии, возможности / Ф. Жемалдинов // Логистика. – 2007. – № 1. – С. 27–34
4. Смирнов И. Развитие городской логистики как фактор эффективного муниципального менеджмента: европейская практика и украинские возможности / И. Смирнов // Економічний часопис-XXI. – 2006. – № 7–8. – С. 84–89.

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Жовтяк Г. А., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова

Кожне підприємство в ході своєї господарської діяльності є учасником конкурентної боротьби за споживача, за становлення міцних конкурентних

позицій на ринку, а тому одним із важливих елементів його успішного функціонування є визначення ефективного механізму забезпечення конкурентоспроможності. На сьогоднішній день проблема ефективного управління підприємством стає нагальною для сучасних підприємців, адже міжнародна конкуренція, глобалізація ринків, масштабне проникнення іноземних товарів на український ринок переводять проблему управління конкурентоспроможністю підприємства до числа пріоритетних управлінських завдань, успішне вирішення яких забезпечить виживання і розвиток підприємств у новому середовищі.

Проблема підвищення конкурентоспроможності має кілька аспектів: технологічний, організаційний, економічний, соціальний, юридичний та комерційний. Всі вони становлять єдину систему забезпечення конкурентоспроможності підприємства, яка включає в себе три рівні: оперативний, тактичний та стратегічний рівні.

Механізм забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності являє собою сукупність теоретичних передумов, практичних прийомів і способів, управлінських дій і важелів, використання яких спрямоване на формування, підтримку та посилення конкурентних переваг суб'єктів підприємницької діяльності, підвищення конкурентного потенціалу та забезпечення конкурентоспроможності. Запропонований механізм має бути інтегрованим у систему управління діяльністю суб'єкта підприємницької діяльності.

Практика розвитку сучасного бізнесу доводить, що без ефективною системи управління конкурентоспроможністю неможливо забезпечити успіх підприємства в його боротьбі за виживання, досягнення провідних ринкових позицій та забезпечення довготривалого ефективного функціонування в динамічному конкурентному середовищі [1].

Управління конкурентоспроможністю підприємства має бути спрямованим на: 1) нейтралізацію негативних чинників впливу на рівень конкурентоспроможності підприємства формуванням захисту проти них; 2) використання позитивних зовнішніх чинників впливу для нарощування та реалізації конкурентних переваг підприємства; 3) забезпечення гнучкості управлінських дій і рішень [2, С.180].

Зазначимо, що глобальною умовою забезпечення високої конкурентоздатності підприємства є реалізація таких факторів: забезпечення якості та ресурсозбереження. Основними завданнями ресурсного забезпечення є: 1) забезпечення високого наукового рівня робіт і процесів по ресурсозбереженню; 2) аналіз ефективності використання ресурсів; 3) ретельне обґрунтування напрямків витрати ресурсів; 4) стимулювання підвищення ефективності використання ресурсів; 5) організація навчання персоналу прогресивним технологіям, методам, моделям і інструментам ефективного використання ресурсів.

Отже, впровадження сучасних технологій приведе до істотної економії й одержання додаткового прибутку. Аналіз механізму дії законів організації структур і процесів є неодмінною умовою підвищення якості управління як головного фактору підвищення конкурентоздатності підприємства. При цьому, конкурентні переваги виявляються в потенціалі підприємства, зберігаються і примножуються шляхом підвищення якості управління, реалізуються в нововведеннях і інноваціях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Омеляненко Т. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посібник / Т. В. Омеляненко, Д. О. Барабась, А. В. Вакуленко. – Київ : КНЕУ, 2006. – 272 с.
2. Нападовська Л. А. Сучасні підходи до управління конкурентоспроможністю підприємства / Л. А. Нападовська // Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: зб. наук. пр. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – С. 179–181.

ПІДПРИЄМНИЦТВО У ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Пушкар Т. А., канд. екон. наук, доц.
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова

Сучасний етап розвитку світового господарства передбачає трансформацію розуміння сутності підприємництва як суспільно-економічного розвитку. Сучасна концепція підприємництва, базуючись на класичному підході, який визначає підприємництво як діяльність, що спрямовується на отримання прибутку на власний ризик і розсуд, передбачаю появу нових орієнтирів, цілей та завдання підприємницької діяльності. Виходячи із зазначеного, актуальним питанням сучасних досліджень підприємництва виступає формування новітньої парадигми підприємницької діяльності у глобальному світі.

Питанням становлення глобальної економіки, змін умов функціонування в умовах розвитку інтеграційних процесів, поглиблення глобалізації, підвищення ролі транснаціональних компаній, також визначення місця національної економіки у глобальному економічному просторі призначені наукові доробки провідних українських вчених В. Базилевича, Я. Жаліла, А. Кредісова, В. Сідоренка, Н. Стукало та ін. [1-5]. Але ряд питань розвитку підприємництва в умовах розвитку глобалізаційних процесів лишаються невизначеними.

Мета даної роботи визначення особливостей становлення підприємництва у глобальному економічному просторі.

По-перше, важливо визначити найбільш впливові чинники економічної глобалізації, які відбиваються на підприємницькій діяльності у сучасних умовах господарювання. Інтеграція національних економік до економічних об'єднань активно сприяє уніфікації умов здійснення підприємницької діяльності, що, з одного боку, підвищує взаємодію підприємців та спрощує умови входження на ринки, а з іншого – створює більш жорсткі уніфіковані умови діяльності та підвищують конкуренцію на ринках продукції та послуг. Другим важливим чинником глобалізації є розвиток процесів транснаціоналізації. Саме транснаціональні компанії, які виступають головними прямими інвесторами у світовій економіці, створюють новий вид взаємодії підприємців – внутрішньофірмовий, у межах якого відбувається найбільш вагомі умови щодо інновацій та обміну досягненнями науково-технічного прогресу. Саме транснаціональні корпорації обумовлюють стратегічні орієнтири розвитку більшості міжнародних ринків, значною мірою впливаючи на формування зовнішньоекономічних макроекономічних та конкурентних політик держав не тільки на зовнішніх, але і на внутрішніх ринках.

Особливістю сучасного підприємництва у глобальному світовому господарстві є залучення сучасного підприємця до вирішення довгострокових стратегічних завдань, які постають перед людством в цілому. Необхідність вирішення глобальних проблем людства формує новітні ціннісні орієнтири сучасного підприємця, для якого важливим аспектом його діяльності, окрім отримання прибутку, постають загальнолюдські пріоритети, забезпечення екологічності його діяльності, упровадження енергозберігаючих технологій, створення соціально відповідального бізнесу, визначення інтересів свого споживача як головного пріоритету.

По-друге, необхідно чітко розмежувати поняття «підприємництва у глобальному економічному просторі» і поняття «глобального підприємництва». Глобальне підприємництво передбачає розвиток підприємницької діяльності, яка спрямована на вирішення довгострокових стратегічних завдань суспільства, базується на загальнолюдських орієнтирах і визначається не скільки можливістю отримання прибутку, скільки отримання сталих довгострокових ефектів, які забезпечують існування та розвиток світового господарства. Підприємництво у глобальному світовому господарстві передбачає підприємницьку діяльність, яка підпадає під вплив і враховує основні чинники глобалізації.

Отже, сучасне підприємництво набуває значних змін під впливом глобалізаційних процесів. Зміни відбуваються не лише на міжнародних ринках, але і визначають умови розвитку підприємства у межах національних економік. Процеси глобалізації створюють нові аксіологічні орієнтири для сучасного підприємства, підвищуючи його відповідальність не лише перед конкретним споживачем товарів і послуг, але і перед суспільством в цілому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Базилевич В. Розвиток внутрішнього ринку в умовах глобалізації: тенденції та суперечності / В. Базилевич // Банківська справа. - 2004. - № 2. - С. 7–13.
2. Жаліло Я. Е. Економічні засади державного суверенітету в глобалізованому світі / Я. Е. Жаліло, Д. Покришка // Стратегічні пріоритети. – 2011. - № 2. – С. 106–112.
3. Кредісов А. Стратегічний менеджмент на початку XXI ст.: зміна парадигми / А. Кредісов, Б. Літовченко // Економіка України. – 2011. - № 2. – С. 28–37.
4. Сіденко В. Модифікація світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи / В. Сіденко // Економіка України. – 2012. - № 5. – С. 18–31.
5. Стукало Н. В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України: монографія / Н. В. Стукало. – Дніпропетровськ : Видавництво «Інновація», – 2006. – 248 с.

Козін О. Є.

ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА РЕГІОНАЛЬНОГО АВТОТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ» У РОЗРІЗІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Протягом останніх років питання економічної безпеки соціально-економічних систем не втрачають своєї актуальності. Різноманіття підходів до трактування даного поняття зумовлюється як особливістю визначення економічної безпеки, так і специфікою розвитку певного господарського утворення. Стосовно автомобільного транспорту, питання економічної безпеки розглядаються як на мікроекономічному рівні [1, 2, 3], так і на рівні макроекономічних систем – регіону і національної економіки [4, 5].

Формування заходів із забезпечення економічної безпеки регіональних автотранспортних комплексів, насамперед, потребує чіткого визначення поняття автотранспортного комплексу. У нормативно-правовій базі України застосовується поняття «транспортно-дорожній комплекс», на яке у своїх дослідженнях орієнтується значна кількість українських науковців [6, 7, 8], але, на думку автора, у розрізі розвитку діяльності автомобільного транспорту регіонів найбільш прийнятним є визначення саме автотранспортного комплексу регіону.

Автотранспортний комплекс регіону (АТК регіону) як система включає дві складові – виробничу й інфраструктурну, тобто відбиває основні напрямки функціонування автомобільного транспорту у регіоні:

- 1) виробництво та пропозицію автотранспортних послуг, їх спрямованість та перспективи розвитку;

2) наявність та забезпеченість дорожньою інфраструктурою, дорожніми спорудами та їх благоустрій.

Отже, в основу визначення дефініції «економічна безпека АТК регіону» покладено підхід до визначення АТК як комплексу із виробництва та надання автотранспортних послуг з відповідною дорожньо-транспортною інфраструктурою, яка забезпечує можливість розвитку автомобільних перевезень у регіоні.

У сучасній економічній науці існує декілька підходів до визначення економічної безпеки, які виділяють за тим, що саме покладено у розуміння даного явища: запас міцності, рівень діяльності, ринкові позиції, можливість протидії загрозам або комплекс заходів із її забезпечення. В умовах розвитку інтеграційних процесів економічна безпека АТК регіону набуває нових ознак. На перший план виходять зовнішні умови господарювання, національні пріоритети стратегічного розвитку, міжнародні тенденції становлення транспортної інфраструктури та готовність працювати у новітніх умовах при підвищенні вимог до якості автоперевезень і стану дорожньої інфраструктури.

Отже, взявши за основу комплексний підхід до визначення економічної безпеки, в умовах розвитку інтеграційних процесів економічна безпека АТК регіону виступає як система протидії загрозам на базі наявності певного запасу міцності, яка базується на розробці системи превентивних заходів, які враховують необхідність інтеграції автотранспортних комплексів регіонів у транспортну систему ЄС на базі поступового впровадження підходів до створення і функціонування дорожньої інфраструктури на регіональному рівні та умов діяльності автоперевізників, які регулюють і зумовлюють надання вантажних і пасажирських перевезень. Тобто, економічна безпека АТК регіону, виходячи із євроінтеграційних пріоритетів України, потребує поступового упровадження умов діяльності АТК провідних країн Європи і значного розширення ролі регіонів і регіональних органів влади і місцевого самоврядування у даних процесах. Готовність автоперевізників до роботи у нових для них умовах, які характеризуються значним зростання конкуренції, вимог до безпеки й якості, стає основою економічної безпеки АТК регіонів України при подальшому розвитку інтеграційних процесів.

Література :

1. Дмитрієв І. А. Управління економічною безпекою автотранспортного підприємства: монографія / І. А. Дмитрієв, А. О. Близнюк, В. Ю. Онісіфорова. – Харків: ХНАДУ, 2014. – 237 с.

2. Дулеба Н. В. Визначальні фактори впливу на економічну безпеку автотранспортних підприємств / Н. В. Дулеба // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. - 2011. - Вип. 8. - С. 289–291.

3. Мельник О. О. Системи і методи планування економічної безпеки автотранспортного підприємства / О. О. Мельник // Економіка і регіон. - № 1 (38). – 2013. – С. 32–37.

4. Пушкар Т. А. Концептуальні підходи до питань економічної безпеки автотранспортного комплексу регіону / О. Є. Козін, Т. А. Пушкар // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : збір. наук. праць / Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. – Харків : ХНАДУ, 2016. – № 2 (5). – С. 139–143.

5. Тохиров Т. И. Развитие автотранспортной системы региона: опыт Республики Таджикистан /Т. И. Тохиров // Вестник ПАГС. – 2013. – С. 38–42.

6. Пашенко Ю. Є. Транспортно-дорожній комплекс в інтеграційних процесах / Ю. Є. Пашенко, Є. М. Сич, О. В. Бойко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. - № 39. – С. 93–100.

7. Отечко С. Функціональні особливості транспортно-дорожнього комплексу Харківського регіону / С. Отечко // Часопис соціально-економічної географії: Міжрегіональний збірник наукових праць. – Харків, 2009. – Вип. 9 (2). – С. 199–204.

8. Кудрицька Н. В. Теоретико-методологічні засади моделювання розвитку транспортно-дорожнього комплексу України / Н. В. Кудрицька // Економіст. – 2014. – №. 1. – С. 74–78.

Козін О. Є.

АВТОТРАНСПОРТНІ КОМПЛЕКСИ РЕГІОНІВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Цілеспрямований курс країни на євроінтеграцію, який у стратегічній перспективі повинен сприяти становленню ефективної сучасної системи господарювання, у короткостроковій перспективі ставить більше проблемних питань, чим надає вагомих можливостей розвитку. Одними із таких питань є перебудова принципів функціонування автотранспортних комплексів регіонів (АТКР) із урахуванням організаційних основ їх функціонування у країнах ЄС, а також передового світового досвіду.

Значне коло досліджень, які присвячено функціонуванню автотранспортного комплексу регіону, а також окремих його складових, розглядають діяльність у розрізі різноманітних завдань, які постають перед ними. Значне коло питань присвячено питанням економічної безпеки [1–3], сучасним підходом до розвитку автотранспортного комплексу[4], урахуванню регіональних особливостей функціонування [5], а також формуванню новітніх умов функціонування в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів [6–7]. Але значна частина питань, що визначають новітні підходи до функціонування АТКР саме при подальшому розвитку євроінтеграційних процесів, залишаються невизначеними.

Особливості змін умов функціонування визначає необхідність зміни підходу до окреслення функціональних складових АТКР. Виходячи із

європейського досвіду важливо виділити основні системні складові: виробничу та інфраструктурну. Саме такий підхід дозволяє комплексно вирішувати питання інтеграції АТКР у європейський транспортний простір, а також поступово упроваджувати заходи із уніфікації та гармонізації умов діяльності як АТКР в цілому, так і окремих їх елементів (автоперевізників, шляхо-будівельних підприємств, регіональних органів управління тощо). Гармонізація підходів до функціонування АТК регіонів у країнах та регіонах ЄС, охоплює майже усі аспекти: від технічних вимог до екологізації автотранспортних перевезень. Особливої уваги заслуговує зміна умов допуску до роботи компаній, що займаються автомобільними та вантажними перевезеннями.

Положення допуску до роботи автомобільних операторів у країнах ЄС визначені у Регламенті (ЄС) № 1071/2009 Європейського парламенту та Ради «Про встановлення спільних правил стосовно умов, яких потрібно дотримуватись для заняття діяльністю оператора автомобільних перевезень і про припинення дії Директиви Ради 96/26/ЄС» від 21 жовтня 2009 року. Незважаючи на те, що необхідність поступової адаптації українських автоперевізників до даних умов оговорюється протягом значного періоду часу, значних кроків у даному напрямку не було зроблено. Тенденція зміщення акцентів організації й управління регіональним розвитком, вирішення питань функціонування господарських комплексів, формування умов адаптації усіх складових АТКР на регіональний рівень передбачає відповідальність регіональних органів самоврядування щодо готовності діяльності АТКР в нових умовах. Отже, адаптація до умов діяльності АТКР у умовах євроінтеграції передбачає три основних напрямки:

1) розробка організаційних умов господарювання та нормативно-правової бази на державному рівні, що передбачає поступового упровадження положень уніфікованих вимог до законодавства, перерозподіл повноважень щодо організації діяльності, допуску та контролю за автоперевезеннями, формування дієвого механізму концесії та прозорої системи розподілу тендерів на будівництво дорожньо-транспортної інфраструктури;

2) зміна підходів до управління й організації діяльності АТКР на регіональному рівні, що передбачає розширення повноважень регіональних органів влади стосовно допуску до роботи автоперевізників, контролю за їх роботою, створення соціально відповідального бізнес-середовища на автомобільному транспорті, прозорої системи контролю за станом дорожньо-транспортної інфраструктури;

3) визначення умов господарювання безпосередньо автоперевізників і підприємств дорожньо-транспортної інфраструктури, що передбачає підготовку до роботи автоперевізників в умовах необхідності отримання допуску до діяльності відповідно до Регламенту (ЄС) № 1071/2009, упровадження результативного механізму фінансування дорожньо-транспортних робіт, встановлення жорсткого контролю за використанням коштів, зміни у технічних

та екологічних вимогах до автоперевезень і дорожньо-транспортної інфраструктури.

Отже, подальша інтеграція України до ЄС висуває значну кількість питань, які з метою запобігання значним втратам у подальшому підлягають вирішенню на підготовчих етапах. Особливої уваги заслуговує підготовча робота стосовно зміни умов допуску до діяльності автоперевізників, які передбачають вимоги до професійної компетенції, доброї репутації, фінансового стану, наявності центру управління перевезеннями, а також упровадження механізму концесії в будівництво та утримання дорожньо-транспортної інфраструктури. Сучасний досвід провідних країн Європи на практиці підтверджує, що місцевий та регіональний рівень є найбільш дієвим рівнем організації та управління функціонуванням транспортних комплексів.

Список використаних джерел

1. Близнюк А. О. Аналіз стану системи управління економічною безпекою підприємств автотранспортної галузі /А. О. Близнюк/ Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Зб. наук. праць ХНАДУ. – № 3 (10). – 2015. – Харків: ХНАДУ, 2015. – С. 121–125.

2. Дмитрієв І. А. Управління економічною безпекою автотранспортного підприємства: монографія / І. А. Дмитрієв, А. О. Близнюк, В. Ю. Онісіфорова. – Харків : ХНАДУ – 237 с.

3. Шинкаренко В. Г. Економічна безпека автотранспортних підприємств та їхня роль у роботі господарського комплексу країни / В. Г. Шинкаренко// Восточно-європейський журнал передових технологій – Том 4, № 8(40). – 2009. – С. 48–51.

4. Кудрицька Н. В. Транспортно-дорожній комплекс України: сучасний стан, проблеми та шляхи розвитку: монографія / Н. В. Кудрицька. – Київ : НТУ, 2010. – 338 с.

5. Пушкар Т. А. Актуальні тенденції та перспективи розвитку автомобільного транспорту східних регіонів України / Т. А. Пушкар, Г. А. Жовтяк // Економіка та держава. – 2013. - № 8. – С. 56–59.

6. Пащенко Ю.Є. Транспортно-дорожній комплекс України в процесах міжнародної інтеграції : монографія / Ю. Є. Пащенко, О. І. Никифорук; НАН України по вивч. продукт. сил Укрїни. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2008. – 192 с.

7. Пушкар Т. А. Світовий досвід розвитку транспортної інфраструктури / Т. А. Пушкар, С. М. Шматько // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія економічні науки. – Черкаси : ЧДТУ. – 2011. – Випуск 29. Ч. II. – С. 111–123.

Завдання 2.2

Оформіть джерела інформації, використовуючи можливості E-note Web of Sciance.

1. Cavalleiro E., Vergilio A. and Lyra C. (2018) Optimal configuration of power distribution networks with variable renewable energy resources. Computers & operations research. 96. 272. doi: 10.1016/j.cor.2017.09.021.

2. Abdelaziz, A. Y., Mohammed, F. M., Mekhamer, S. F. and Badr, M. A. L. (2009) Distribution Systems Reconfiguration using a modified particle swarm optimization algorithm. Electric power systems research, 79, 1521–1530. doi: 10.1016/j.epsr.2009.05.004.

3. Kumar, Deepak, Singh, Akansha, Mishra and Sudhansu Kumar (2018) A coordinated planning framework of electric power distribution system: Intelligent reconfiguration. International transactions on electrical energy systems. 28 (6). doi: 0.1002/etep.2543.

4. Castillo, A. (2014) Risk analysis and management in power outage and restoration: A literature survey. Electric power systems research, 107, 9–15. doi: 10.1016/j.epsr.2013.09.002.

5. Nie, S. Huang, Z. C., Huang, G. H. and Yu L. (2018) Optimization of electric power systems with cost minimization and environmental-impact mitigation under multiple uncertainties. Applied energy. 221, 249–267. doi: 10.1016/j.apenergy.2018.03.194.

6. Min, D. Ryu, Jh. and Choi, D. G. (2018) A long-term capacity expansion planning model for an electric power system integrating large-size renewable energy technologies. Computer & Opera Tions research. 96, 244–255. doi: 10.1016/j.cor.2017.10.006.

Завдання 2.3

Зробіть огляд публікацій за наступними темами (не менше 15 джерел). Оформіть список відповідно до вимог:

1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;

2. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Завдання 2.4

Визначте об'єкт, предмет, мету та завдання, якщо дослідження за проводилося за наступними темами:

1. Сучасні тенденції розвитку національної економіки України.

2. Основні напрями розвитку інвестиційної діяльності в Укаїні.

3. Теоретичні підходи до формування системи державного регулювання економіки.
4. Формування механізму державного регулювання економіки.
5. Вплив інтеграційних процесів на розвиток національної економіки.
6. Особливості сучасного етапу інтеграції України у світове господарство.
7. Перспективи і загрози євроінтеграції.
8. Національна економіка України у євроінтеграційних процесах.
9. Сучасні тенденції розвитку світового господарства.
10. Економічні важелі регулювання промислового розвитку.
11. Формування ефективної промислової політики в Україні.
12. Макроекономічні аспекти зовнішньоекономічної діяльності.
13. Мікроекономічні аспекти зовнішньоекономічної діяльності.
14. Зовнішньоекономічна безпека як складова зовнішньоекономічної політики України.
15. Формування ефективної наукової політики України.

Завдання 2.5

Підготуйте тези доповіді за будь-якою темою, що зазначено нижче:

1. Національна економіка України у світовому господарстві.
2. Особливості розвитку трансформаційних економік на сучасному етапі.
3. Глобалізаційні пріоритети розвитку національної економіки.
4. Особливості формування макроекономічної політики держави на сучасному етапі розвитку національної економіки.
5. Регіональний вимір розвитку національної економіки.
6. Механізм забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіонів.
7. Шляхи подолання диспропорцій регіонального розвитку.
8. Регіональний вимір якості життя населення.
9. Забезпечення конкурентних переваги регіону.
10. Конкурентний потенціал регіону.
11. Підвищення ефективності використання трудових ресурсів регіону.
12. Сучасний розвиток будівельної галузі.
13. Розвиток житлово-комунальної галузі України.
14. Формування механізму оновлення житлового фонду.
15. Проблемні питання розвитку інфраструктури міст.
16. Створення дієвого механізму ціноутворення на підприємствах ЖКГ.
17. Перспективи розвитку ОСББ в Україні.
18. Сучасні підходи до оцінювання сукупного потенціалу підприємства.
19. Конкуренція як основа розвитку ринків.
20. Шляхи запобігання кризам неплатоспроможності на підприємствах ЖКГ.

21. Створення ефективного механізму взаємодії підприємств ЖКГ із споживачами послуг.
22. Кадрова політика як складова управління персоналом підприємства.
23. Сучасні концепції управління персоналом підприємства.
24. HR-менеджмент в системі менеджменту підприємства.
25. Розвиток кадрового потенціалу підприємства.
26. Формування ефективною системи управління витратами на підприємстві.
27. Стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
28. Форми виходу підприємств України на зовнішні ринки.
29. Ефективність як економічна категорія.
30. Економічна безпека підприємств будівельної галузі.

Завдання 2.6

Складіть рецензії на запропоновані викладачем наукові статті.

3 ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯ

Змістовий модуль 1 Ознаки, структура і засоби здобуття наукового знання

1. Наука як соціокультурний феномен.
2. Загальноцивілізаційний вимір науки.
3. Пріоритетні напрямки наукових досліджень в економіці.
4. Нобелівські лауреати з економіки: історичний огляд.
5. Нобелівська премія з економіки як відображення розвитку економічної науки.
6. Гіпотеза як вихідна точка наукового дослідження.
7. Факти в економічних дослідженнях.
8. Економічні наукові школи, що сформувалися в ХНУМГ імені О. М. Бекетова.
9. Особливості використання загальноекономічних методів в економічних дослідженнях.
10. Особливості використання спеціальних методів в економічних дослідженнях.
11. Математичні методи в економіці.
12. Загальнологічні методи в економічних дослідженнях.
13. Державна політика у сфері науки та науково-дослідницької роботи.
14. Питання захисту авторського права в Україні.
15. Класифікація економічних наук: історичний аспект.
16. Сучасна класифікація економічних наук.
17. Проблеми розвитку фундаментальних економічних досліджень.
18. Прикладні економічні дослідження: пріоритетні напрямки.

19. Основні інструменти державного регулювання наукової діяльності.
20. Цілі і завдання наукових досліджень з економіки на сучасному етапі розвитку національної економіки

Змістовий модуль 2 Мета наукового пізнання і засоби її досягнення

1. Особливості технології наукового дослідження в економіці.
2. Організація науково-дослідницького процесу.
3. Особливості творчої праці у дослідницькій діяльності.
4. Формування методологічної та інформаційної бази дослідження.
5. Сучасні наукометричні бази: порівняльний аналіз.
6. Використання наукометричних баз для пошуку інформації.
7. Сучасний науковець в мережі Інтернет.
8. Якість інформації в наукових дослідженнях.
9. Особливості наукової комунікації.
10. Сучасна класифікація наукових видань.
11. Публікація як відображення наукових поглядів сучасного науковця.
12. Порівняльний аналіз вимог до оформлення джерел інформації.
13. Традиції, правила та вимоги до наукового тексту.
14. Формування власної наукової позиції. Розвиток сучасного науковця.
15. Монографії як джерело наукової інформації.
16. Тема наукової роботи як відображення її змісту.
17. Новизна як основна характеристика теми наукової роботи.
18. Порівняльний огляд форм представлення наукових публікацій.
19. Огляд фахових наукових видань України з економіки.
20. Наукові видання України у наукометричних базах.

4 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Наука як форма пізнання дійсності.
2. Основні принципи наукового пізнання.
3. Функції науки.
4. Види наукового пізнання.
5. Наукознавство в системі знань.
6. Основні етапи розвитку науки.
7. Класифікація наук.
8. Поняття наукової теорії.
9. Наукова ідея. Як спосіб пояснення явищ.
10. Емпіричне та теоретичне наукове знання.
11. Методика наукового дослідження.
12. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні.

13. Особливості емпіричного наукового знання.
14. Особливості теоретичного наукового знання.
15. Поняття методу. Специфіка наукових методів дослідження.
16. Рівні методології наукових досліджень.
17. Факти у науковому дослідженні.
18. Поняття концепта, концепції, проблеми в науці.
19. Структура і функції наукової теорії.
20. Типологія методів наукового дослідження.
21. Теоретичні методи наукового дослідження.
22. Емпіричні методи наукового дослідження.
23. Спостереження і експеримент у науковому дослідженні.
24. Особливості загальнонаукових методів дослідження.
25. Види наукових досліджень.
26. Фундаментальні наукові дослідження.
27. Прикладні наукові дослідження.
28. Функції наукових досліджень.
29. Критерії наукового дослідження.
30. Поняття «новизни» та «новітності».
31. Роль науковця у розвитку науки.
32. Етика сучасного науковця.
33. Плагіат. Принципи академічної доброчесності.
34. Загальнологічні методи дослідження.
35. Формалізація у науковому дослідженні.
36. Ідеалізація у науковому дослідженні.
37. Системний підхід як загальнонауковий метод дослідження.
38. Особливості застосування спеціальних методів економічних досліджень.
39. Основні методи дослідження економічних процесів та явищ.
40. Економіко-математичне моделювання.
41. Особливості застосування статистичних методів.
42. Особливості застосування методи економічного і фінансового аналізу.
43. Графічні методи в економіці.
44. Види кластерного аналізу. Особливості застосування в економічних дослідженнях.
45. Національна класифікація наук.
46. Принципи державної політики України з наукової та науково-технічної діяльності.
47. Пріоритетні напрями прикладних наукових досліджень в Україні.
48. Формування наукових шкіл в економіці.
49. Суб'єкти державного регулювання наукової діяльності.
50. Технологія наукового дослідження.
51. Логіка і структура наукового дослідження.
52. Формулювання теми наукового дослідження.

53. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.
54. Програми і плани наукових досліджень.
55. Календарний план наукового дослідження, попередні та остаточний план роботи.
56. Основні етапи організації наукової роботи.
57. Стадії наукового дослідження.
58. Інформаційні джерела. Первинна і вторинна інформація.
59. Електронний пошук наукової інформації.
60. Наукометричні наукові бази та робота з ними.
61. Особливості використання наукометричних баз при пошуку наукової інформації.
62. Вимоги до цитування та посилання.
63. Завдання наукових досліджень у підготовці економістів, управлінців і наукових кадрів.
64. Види і форми науково-дослідної роботи студентів і аспірантів.
65. Дисертаційна робота як вид наукового твору.
66. Монографія як форма наукової праці.
67. Сутність наукового видання.
68. Види наукових публікацій.
69. Функції наукових публікацій.
70. Наукова стаття як форма наукової публікації.
71. Підготовка наукових доповідей. Особливості підготовки тез доповідей.
72. Рецензія як форма наукової роботи.
73. Класифікація наукових видань в Україні.
74. Основні вимоги до наукового тексту.
75. Структура наукового тексту.
76. Мова та стиль наукової роботи.
77. Особливості складання анотація.
78. Структура, мова, стиль та основні вимоги до автореферату наукової роботи.
79. Список літератури та його оформлення.
80. Використання можливостей електронних наукометричних баз при оформленні літератури.

5 ВІДПОВІДІ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Змістовий модуль 1 Ознаки, структура і засоби здобуття наукового знання			Змістовий модуль 2 Мета наукового пізнання і засоби її досягнення		
1. А	6. В	11. Б.	1. В.	6. А.	11. А.
2. Б.	7. В	12. В.	2. А.	7. В.	12. А
3. А.	8. А.	13. В.	3. А.	8. Б.	13. Б
4. Б.	9. Б.	14. А.	4. А.	9. А.	14. В.
5. А.	10. Б.	15. А.	5. В.	10. Б.	15. В

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Методологія наукових досліджень: навч. посібник / В. С. Антонюк, Л. Г. Полонський, В. І. Аверченков, Ю. А. Малахов. – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 274 с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. - 142 с.
3. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. - 142 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посібник / О. В. Колесников. - Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / О. В. Крушельницька. – Київ : Кондор, 2006. – 206 с.
6. Огурцов А. Н. Основы научных исследований: учебно-метод. пособие / А. Н. Огурцов. – Харьков : НТУ «ХПИ», 2008. – 178 с.
7. Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О. Б. Мокін, Б. І. Мокін. - Вінниця : ВНТУ, 2014. – 180 с.
8. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
9. Основи наукових досліджень : навч. посібник / за заг. ред. Т. В. Гончарук. – Тернопіль, 2014. – 272 с.
10. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В. І. Романчиков. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
11. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень: навч. посібник / С. М. Соловійов. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 176 с.
12. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень / Д. М. Стеченко. – Київ : Знання, 2007. – 317 с.
13. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посібник / Ю. П. Сурмін. – Київ : НАДУ, 2008. – 184 с.
14. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень : навч. посібник / Г. С. Цехмістрова. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2003. - 240 с.

ДОДАТОК А

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ (Бібліографічний опис документів відповідно до ДСТУ 7.1:2006, запровадженого в дію в Україні 01.07.2007.).

Законодавчі документи

Конституція України: офіц. текст : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р. : станом на 1 січня 2006 р.]. – Київ : Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с. – ISBN 966-7630-14-5.

Господарський кодекс України : зі змінами та доп. станом на 5 грудня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.l.ua/1_doc2.nsf/link1/T030436.html, вільний. – Назва з екрану.

Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України № 222-VIII від 2 березня 2015 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/222-19>, вільний. – Назва з екрану.

Монографії

Дрига С. Г. Мале підприємництво України: становлення, механізми управління та підтримки : монографія / С. Г. Дрига. – Київ : ТОВ «ДКС центр», 2009. – 362 с.

Бутенко А. І. Рівень потенціалу малого підприємництва в Одеському регіоні та напрямки активізації його використання : монографія / А. І. Бутенко, І. М. Сараєва, Н. І. Носова. – Одеса : Інтерпрінт, 2013. – 112 с.

Стратегія розвитку промислового комплексу регіону (орієнтири, ресурси, обмеження) : монографія / за ред.: Б. В. Буркинський, В. М. Лисюк ; Ін-т пробл. ринку і екон.-екол. дослідж. НАН України. – Одеса, 2008. – 321 с.

Підручник, навчальні посібники

Базецька Г. І. Фінанси підприємства : планування та управління у виробничій сфері : навч. посібник / Г. І. Базецька, Л. Г. Суботовська, Ю. В. Ткаченко ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 292 с.

Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посібник : [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Я. Базилінська. – Київ : Центр уч. літ., 2009. – 328 с.

Пікуліна Н. Ю. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посібник / Н. Ю. Пікуліна ; Дніпропетр. держ. фін. акад. – Дніпропетровськ : ДДФА, 2010. – 209 с.

Збірник наукових праць

Коммунальное хозяйство городов: науч.- техн. сборник / Харьков. нац. акад. город. хоз-ва; [отв. ред. Л. Н. Шутенко]. – Київ : Техніка, 2007. – Вып. 76. – 474 с. – (Серия «Технические науки и архитектура»).

Статті із журналів

Скиба Т. В. Детермінанти розвитку сільського підприємництва / Т. В. Скиба // Регіональна економіка. – 2012. – № 2. – С. 55–63.

Ачкасов А. Є. Формування підприємницького середовища в Україні / А. Є. Ачкасов, В. Ф. Петрова, П. В. Піонтківський // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. праць / Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. – Харків : ХНАДУ, 2014. – № 2 (7). – С. 139–143.

Літовченко Б. Глобалізація і моральна відповідальність менеджменту / Б. Літовченко, В. Кругляк // Журнал Європейської економіки. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – Вип. 2, т. 14. – С. 109–127.

Тези доповідей

Майборода Ю. В. Державне регулювання підприємницької діяльності в Україні / Ю. В. Майборода // Розвиток України очима молоді: соціальні, економічні та правові аспекти : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. студентів і молодих вчених, Харків, 18 квітня 2013 р. – Харків : ВД «Фактор», 2013. – С. 529–533.

Дисертації, автореферати дисертацій

Іванова О. В. Механізм розвитку підприємництва на промисловому підприємстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 – Економіка, організація і управління підприємствами / О. В. Іванова ; Донецьк. держ. ун-т екон. і торгів. ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк, 2004. – 21 с.

Аналітичні доповіді та записки

Бережний Я. В. Щодо стимулювання розвитку підприємництва шляхом удосконалення механізму державних закупівель [Електронний ресурс] : аналіт. записка / Я. В. Бережний. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1287/>, вільний. – Назва з екрану.

Стратегічні напрями розвитку транспортної галузі України у післякризовий період : аналіт. доп. / Д. К. Прейгер, О. В. Собкевич, О. Ю. Ємельянова ; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2012. – 112 с.

Прейгер Д. К. Стратегічні напрями розвитку транспортної галузі України у післякризовий період : аналіт. доп. / Д. К. Прейгер, О. В. Собкевич, О. Ю. Ємельянова ; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2012. – 112 с.

ДОДАТОК Б

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ (ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»).

1. Енергетична стратегія України на період до 2035 року від 24.07.2013 № 1071. // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13> (дата звернення: 20.06.2018).
2. Бурбело М. Й. Стимулювання зменшення втрат в електричних мережах: монографія / М. Й. Бурбело, Л. М. Мельничук. – Вінниця, 2008. – 110 с.
3. Лежнюк П. Д. Інформаційне забезпечення розрахунків втрат електроенергії у міських електричних мережах / Світлотехніка та електроенергетика / П. Д. Лежнюк. – Вінниця, 2008. № 1. С. 51–57.
4. Лежнюк П. Д. Зменшення додаткових втрат електроенергії в неоднорідних електричних мережах / П. Д. Лежнюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2013. № 5. С. 194–200.
5. Лежнюк П. Д. Зменшення додаткових втрат електроенергії в електричних мережах за допомогою крос-трансформаторів / П. Д. Лежнюк // Енергетика. – 2014. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eete_2014_3_3 (дата звернення: 15.07.2018)
6. Пушкарь Т. А. Управління проектами енергосбереження в жилищно-комунальному господарстві України / Т. А. Пушкарь, И. А. Ачкасов // Восточно-Европейский журнал передовых технологий / . 2011. №. 12 (51). С. 61–65.
7. Семко І. Б. Методика формування портфеля проектів підприємств енергетичної галузі / І. Б. Семко // Управління розвитком складних систем. – 2014. № 17. С. 60–64.
8. Castillo, A. (2014) Risk analysis and management in power outage and restoration: A literature survey. Electric power systems research, № 107, 9–15. doi: 10.1016/j.epsr.2013.09.002.

Виробничо-практичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ

для самостійної роботи студентів та проведення практичних занять
з навчальної дисципліни

«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

(для студентів спеціальності 051 – Економіка освітнього рівня «магістр»)

Укладач **ПУШКАР** Тетяна Андріївна

Відповідальний за випуск *А. Є. Ачкасов*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2018, поз. 457 М

Підп. до друку 26.09.2018 Формат 60 x 84/16.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 1,8.
Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.